LAUSUNTO

Asia: HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Kunta- ja terveysjaosto tiistai 03.11.2020 klo 09.30 / HE 146/2020 vp / Lausuntopyyntö

Teema: OM:n hallinnonala/Budjetin yleisesittely

Ihmisoikeusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa. Pyydämme kunta- ja terveysjaostoa huomioimaan Ihmisoikeusliiton tekemän pitkäjänteisen ja monipuolisen vaikuttamistyön sen puolesta, että perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat Suomessa. Ihmisoikeusliitto on ainoa suomalainen ihmisoikeusjärjestö, joka keskittyy seuraamaan kokonaisvaltaisesti ihmisoikeuksien edistymistä. Ihmisoikeusliitto on myös Suomesta ainoa jäsen kansainvälisessä International Federation for Human Rights (FIDH) järjestössä. Vuonna 1922 perustetun järjestön jäseninä ovat keskeiset paikalliset ihmisoikeusjärjestöt kustakin maailman maasta. FIDH:n kautta tuemme vertaisjärjestöjä esimerkiksi Valko-Venäjällä ja Puolassa.

Ihmisoikeusliitolla on oleellinen rooli järjestöjen yhteistyön vahvistamisessa. Vedämme 20 ihmisoikeustyötä Suomessa tekevän järjestön verkostoa. Kuluvana vuonna kokosimme myös yhteen järjestöryhmän, joka jätti historiallisen, ensimmäisen järjestöjen yhteisen varjoraportin YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitealle. Varjoraportti tuo YK:lle täydentävää tietoa valtion määräaikaisraportin rinnalle. Teemme uraauurtavaa työtä ja olemme nostaneet ensimmäisenä useita teemoja julkiseen keskusteluun. Saatettakoon jaostoon tietoon mm. 20 vuotta tekemämme työ tyttöjen sukupuolielinten silpomisen ja nk. kunniaan liittyvän väkivallan ehkäisemiseksi sekä köyhimpien ihmisten aseman esiin nostaminen nimenomaan ihmisoikeuskysymyksenä.

Ihmisoikeusliiton työ on ammattimaista, tavoitteellista ja tehokasta. Tehtävämme on vaikuttaa viranomaisiin ja päättäjiin, jotta Suomi toteuttaa ihmisoikeusvelvoitteensa. Tällainen ’patistelu’ on mahdollista toimivassa oikeusvaltiossa. Oikeusvaltio ja demokratia eivät pysy voimissaan itsestään, ja valppaiden ihmisoikeusjärjestöjen rooli on erityisen merkittävä nyt kun useat vaikutusvaltaiset valtiot pyrkivät horjuttamaan monenkeskistä kasainvälistä järjestelmää.

Viranomaiset ovat meille myös tärkeä yhteistyökumppani. Tällä hetkellä olemme mukana OM:n käynnistämässä ’Yhdessä’-hankkeessa yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Hankkeessa valmistamme koulujen ja opettajien käyttöön paketin syrjintään puuttumiseksi, konsultoiden tiiviisti mm. Opetushallitusta, opettajia ja koululaisia.

Syrjinnän vastainen ’Stop! Päätepysäkki syrjinnälle’ -kampanjamme, jonka toteutimme pääkaupunkiseudun, Tampereen ja Turun joukkoliikenteen toimijoiden kanssa neljä kertaa vuosina 2017-2019, on kerännyt runsaasti kiitosta. Kampanjan viesti on otettu useiden muiden kampanjoiden lähtökohdaksi, ’benchmarking’ ja ’best practices’ hengessä.

Myös pitkäaikainen roolimme kouluttajana ihmisoikeusasioissa on tunnistettu ja tunnustettu. Viranomaisista olemme kouluttaneet mm. poliisin, syyttäjänviraston ja kouluterveydenhuollon henkilöstöä. Tällä hetkellä koulutamme ihmisoikeuksista mm. kuntien nuorisotyöntekijöitä, saamelais-, romani- ja viittomakielisiä nuorten järjestöjen aktiiveja sekä urheilun keskeisiä toimijoita (esim. SUEK, Olympiakomitea, Paralympiakomitea, Voimisteluliitto, Palloliitto). Viranhaltijat ja muut tahot pyytävät meiltä runsaasti koulutusta, mutta nykyisillä henkilöresursseilla emme valitettavasti pysty vastaamaan läheskään kaikkiin pyyntöihin. Tämä on valitettavaa, sillä Suomen hallituksella on tahtotila perus- ja ihmisoikeusosaamisen vahvistamiseksi.

Ihmisoikeusliitto koostuu henkilö- ja kannatusjäsenistä, ja iloksemme jäsenmäärämme on kasvanut tasaisesti vuosittain ollen nyt n. 1100. Jäseniämme ja vapaaehtoisiamme yhdistää halu toimia ihmisoikeuksien puolustamiseksi. Järjestämme heille valtakunnallisesti toimintaa, joka tarjoaa mahdollisuuksia osallistua mielekkäällä tavalla Suomessa tehtävään ihmisoikeustyöhön. Samalla osallistujien tieto ihmisoikeuksista ja Suomen ihmisoikeusongelmista lisääntyy.

Ihmisoikeusliiton valtionavustus siirtyi vuonna 2019 oikeusministeriön hallinnonalaan, oltuaan vuosia opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoittavana. Oikeusministeriö on looginen kotipesä avustukselle. Valtionavustuksen taso on kuitenkin varsin alhainen henkilöstömme kokoon, työn merkittävyyteen ja tuloksellisuuteen nähden. Vuodelle 2020 saimme OM:n hallinnonalalta momentilta ’25.01.50 Avustukset’ 230 000 euron valtionavustuksen. Tämä avustus ei kuitenkaan mahdollista yhdenkään asiantuntijan tai ihmisoikeuskouluttajan palkan turvaamista kestävälle pohjalle, mitä pitkäjänteinen ja sinnikäs työ edellyttää. Kaikki asiantuntijamme työskentelevät tällä hetkellä hankerahoituksella. Asiantuntijaresurssien turvaamiseksi sekä välttämättömien kulujen kattamiseksi haemme korotusta valtionavustukseemme: **Pyydämme kunnioittavasti, että eduskunta osoittaisi 50 000 euron korotuksen OM:n hallinnoimaan valtionavustukseemme.**

Kunnioittavasti,

Kaari Mattila

Kaari Mattila
Pääsihteeri
Puh. 050 536 8195